Փունջը ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ եւ ՇԱԲԱԹ օրերը կը տարածուի :

Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծաթ մէճիտ կանխիկ վճարելի, թէ մայրաքաղաքիս եւ իր արուարձանաց եւ թէ դաւառաց համար :

Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուին :

Տեղական եւ դաւառական թղթատարութեան ծախքը լրագրատիրոջը պիտի վճարէ :

Չափը մէկ պրչ է, եւ կը դանուի մանաւանդ պահեստ գաբրօ-Սուճի Պօղոս ազային խանութը :

Գրանցման տուրը 3 պրչ է մէկ անգամ համար : Աւելի ատեն կը պահանջուի տառ համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որեւէ պարագայի տե. Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալատճատճեան կ. Պոլիս Պալըղ բազար Նաֆիզէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE

H. S. Aladjadjian

Directeur du Journal Arménien **Pounsék**

16 Nafié Han. Balouk Pazar

Constantinople.

ԹԻՒ 1730 ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1883 ՓԵՏՐՎԱՐ 23

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ՄԵԾ ԺՈՂՈՎՆ

Պատշաճագոյն է այսպէս անուանել Թուրքիոյ Հայոց միակ ներկայացուցիչն լինելու կոչումն ունեցող ազգային երեսփոխանական ժողովը. վասն զի թէպէտ ազգային օրինօք տրամադրեալ է որ ազգային ներքին վարչութեան համար պէտք եւ զած օրէնքները սահմանէ, ազգային գործադիր վարչութեան հաշիւները առնու, ազգային գործոց ու հնդրոց վրայ ծանօթութիւն առնայ, եւ լսնագոյնն որշէ, և ազգային կարեւոր գործոն հնդիրներն ու ձեռնարկութիւնք կանխաւ իւր քննութեան ենթարկէ եւ ազգին անդնին ու վաւերացման կենքն սահմանէ, սակայն այս ամենը խիստ քիչ անգամ, գործարութեամբ եւ գրեթէ բոնութեամբ կուգան իրեն, և միայն պատրիարքական քնորութեան կաթուղիկոսական քնորութեան մանակցութեան, և վարչական քնորութեան ժամանակ կ՚իշուի կինսուռի ազգային ժողովն ; և կընդունուի իբրև Թուրքիոյ Հայոց միակ ու օրինաւոր ներկայացուցիչն . և միայն եղած կատարուած գործ մը, երբ դիտաղութիւն լսուի թէ Ազգին գիտութեամբն ու հաւանութեամբն ու որոշմամբն եղած չէ, ազգային ժողովոյ կիներկայացուի աճապարանօք և նորա վաւերացման դրոշմն կառնուի : Ահա այս պատճառաւ է, որ պատշաճագոյն կհամարիմք ընտրողական մեծ ժողով մը անուանել ազգային ժողովն. այս անուանական ամուլ վիճակին բերող հասցուցողներն՝ գլխաւորաբար անոնք են, որ ազգային ժողովէն կընտրուին, որ պարտաւոր են պատկառ կալ եւ հաստատութեան և ազգային ժողովին, որ կատարեն իսկ այսպէս վարուիլ : Մեր այս գանգատանաց նորագոյն պատճառն է, ազգային ժողովոյ հինգ չաբաթէ հետէ ի նիստ չհրաւիրուիլն, մինչեւ նոյն ինքն ազգային ժողովն իւր վերջին նստին մէջ որոշած է դումարիլ երկու չաբաթէն յետոյ. երբ երկու չաբաթուց անցնելն առանց հետաքրքրութեամբ հարցնելնիք յետաձգման պատճառն, և պատասխան առնիք թէ առևնադրութեանց ստացագրութիւնը լրացած չէ, և ազգային ժողովէն առ վարչութիւնն ուղղեալ հարցմանց պատասխաններն պատրաստուած չեն. այժմ արդեօք ի՞նչ առարկութիւն պիտի լսուի երկու չաբաթի եւս անցնելան համար: Այսչափ ահա ժամանակ կընդունի ազգային ժողովոյ և նորա որոշմանց : Գիտի երկոտոր յայտարարութեամբ մը յետաձգման պատճառն չծանուցուիր երեսփոխան էֆէնտիներուն Անհրաժեշտ պարտք կհամարիմք հրատիրել երեսփոխան էֆէնտիներն, որ առաջիկայ նստին մէջ նախ քան զանեւնայն խորհին և որոշեն վերջ տալ այս վիճակին, սակայն եւս խոտորնակ չըլլալ, դեռ եւս լոկ ընտրողական ժողով մը չմնալ, և ազգային ժողովն արհամարհանքներն ճանչնալով՝ ըստ այնմ վարուիլ նոցա դէմ :

Ամասիոյ ներկայ ազգային վիճակին, և Գեր. Եղեսեանի ծառայութեանց վրայ վատը իշատ տեղեկութիւն տալով մեր նախորդ թերթին, յիշած էինք նորին գերապատուութեան կողմանէ առ բարձր. մեծ Նպարքոսն 620 բառով հեռագիր մը ուղղուիլն : Վերջին պրերն կիմանամք, թէ այդ հեռագրին պատճէնը արուած է ներքին արտաքին ու դատական գործոց նախարարութեանց և կրօնական դիւանին վերատեսչին ալ : Թէ րուս Գեր. Եղեսեանի սխերիմք համբաւեն ; թէ Ազգին և վարչութեան դէմ վատութեամբ և մտնութեամբ վարուած է . սակայն մեզ տեսակ հեռագրին պատճէնը . Եղեսեան պատմելով Պօլիս կոչուելուն և չգալուն պատճառները, և յիշելով Պատրիարքարանի և իւր առարկութիւնները, կաղերսէ յանուն արդարութեան որ Ամասիոյ մէջ դատուի, և ինչպէս և Պատրիարքարան պրկած բանտարկութեամբն պահանջած է, այդ հեռագրով ալ կխնդրէ, որ ղինքն տեղեկացնեն թէ ինչ դատ ունի իրմէ, և հրապարակաւ կատարուի քննութիւնն ու դատաստանը : Կյուսամք, թէ հուսկ ուրեմն կընդունուի Ներսէնի եկեղեցականի մը, աչքատեսութ եկեղեցականի մը այս պաղատանքը :

— Զմիւռնիոյ Աբեղեան-Մանոյեան ամատթերթին մէջ կարդայինք Մարսիլիայէն դրուած նամակ մը : Ցեղեկութիւն կուտայ, թէ մինչդեռ 1877ին հազիւ 20 հայազգի կային Մարսիլիոյ մէջ, 8ը Թուրքիայէն, և 12ը Ռուսաստանէն, այժմ 400ի կհասնի անոնց թիւն և հետզհետէ կաճի, և անոնց մէջ քնդհանրապէս արհեստաց և վաճառականութեան մէջ զբաղի յառաջադիմութիւն կընծայեն : Նամակագիրն համոզումն գոյացուցած է, թէ Մարսիլիոյ Հայք քանի մը տարիէն վերջը իրենց ընտիր քնթացքով պիտի յաջողին Մանչեսթերի ազգայնոց առևտրական վիճակին հաւասարիլ, եթէ յաջող պարագայք ու բազդն ալ նպաստեն նոցա գործունէութեան : Սոյն նամակին մէջ մեկ կողմանէ ճանաւարհագիս նշանակուած է՝ Մարսիլիոյ Հայոց մէջ գտնուող ռուսահայոց Հայոց հոգեւոր քահանայ եւ Հայոց հոգեւոր յաւաջադիմութիւնն և ճարտարութիւնն ի վաճառականութեան, և միւս կողմանէ մեծ ցաւ յայտնուած է՝ ազգային կարեւոր խնդիրներու մասին նոցա կերպ մը անտարբերութիւնը դիտած լինելով, մինդեռ, կըսէ, մեծագոյն մասն կկազմեն, և իրենց աջակցութիւնն ու օժանդակութիւնը անհրաժեշտ է, այս օտարութեան մէջ ազգային միութեան միակ կեդրոնն եղող հայկական մատուռն միշտ կանգուն պահելու, ազգային ոգին ու հայրենասիրական եռանդն զարգացնելու և օտարաց առջեւ պատկառելի դիրք մը ստանալու համար : Նամակագիրն ապա Մարսիլիոյ պատուարժան ազգայնոց դժգոհութիւնը կը յայտնէ՝ անգլոյն հայկական մատրան քահանայ Տ. Սահակ Իւթիւճեանի համար որ պատրուակաւ մը գայեր հաստատուելու է անդ ընտանեօքն հանդերձ, որ արդեօք անկիրթ ու անտարբեր անձ մ՚է եղեր, և սրոյ համար երբ կիսոյ դրուեր է առ կրօնական ժողովն մայրաքաղաքիս, սակայն պատասխան չէ տրուեր : Ա.յժմ երկիւղ կայ, թէ այդ քահանայն պատճառաւ դժուարութիւն և կռահակցութիւն դայանայ, և բուլոր պատասխանատուութիւնը ծանրանայ Կրօնական ժողովոյ վրայ : Հետեւաբար անհրաժեշտ կհամարուի խոհական ուսումնասիրութեամբ և հմուտ եկեղեցականի մը պէտքը : Սոյն նամակագիր ծանուցուած է նաև, թէ նախկին հոգեւորականութիւնը հրաժարած լինելով՝ քանիցս մեծամասնութեամբ հաստատուած ընտրուած են Պատրիարք Գ. Զաքարեան, Գ. Հայրուճեանց, Ց. Սկլեան և Օ. Մանուկեան : Շնորհաւորելով նորընտիր հոգեւորականներն, և յնորհակալութիւններ մատուցանելով՝ Մարսիլիոյ մէջ Հայութեան պատիւ բերող պատուաժան ազգայնոց, և յուսալով թէ ռուսահայոց ազգայնոց համար անհնազոյ ամենաբարի վերջինը կըլլայ, կդարձնամք Պօլսոյ Կրօնական ժողովոյ ուշադրութիւնը լծնդրել Մարսիլիոյ քահանային վրայ դրուած են համար :

— Երեմնաւ Պաակ չաբաթ Թերթին Նունվար 29ի թերթին մէջ լրոյ կդրէր, թէ Նոր-Նախիջեւանու և Պետարապիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Մաղար Ս. Արքեպիսկոպոս Էջմիածնի հնթռուփկոսական ուղղափառութեան պաշտօնեայ մէջ հաստատուելը է, և մեր ժամանակներս Էջմիածին պիտի ուղեւորի : Ա.յս լուրը բաւական ժամանակէ հետէ մեր բազաքիս ազգային լրագրաց ասնց կոդմանէ ալ հրատարակուեցաւ, սակայն՝ ինչպէս արդէն ծանուցած եմք՝ Գեր. Բաբամեանցի հոգեւորականութեան ընտրութիւնը ծանուցանող պաշտօնագրէն չէր տոյ տակաւին այս մասին վերաբերեալ ա՛ր և է գիր Պատրիարքարան հասած չէ Սիմեոնէն :

Ցիշեալ չաբաթ թերթին փետրուար 5 թերթին մէջ ալ կը կարդամք հետեւեալն . — «Ցոյս կայ որ այսուհետեւ Սիմեոնի գործերը դէպ ի բարին ընթա-

ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ

Խմբագիր Վ. Գրիգորյան

★ Պետական մեծ հիմնարկներում հաճախ են պատահում այնպիսի դեպքեր, երբ պատասխանատու պաշտոնյաները, ստանալով ցածրաստիճան պաշտոնյաների զեկուցագրերը, ոչ միայն չեն ծանոթանում դրանց բովանդակությանը, այլև ստորագրում են դրանք առանց կարդալու։ Ինչպես հայտնի է, այդ ձևական վերաբերմունքը հաճախ հանգեցնում է լուրջ անհարմարությունների։

★ Ուշադրություն դարձնենք հետևյալ փաստին։ Ստեփանավանի շրջանի Ջիլքիսա գյուղի խորհրդի նախագահ Ա. Ա. Ղազարյանը, ստանալով գյուղի կոլտնտեսության նախագահ Ա. Ա. Ղազարյանի զեկուցագիրը, առանց կարդալու ստորագրել է այն։ Զեկուցագրում ասվում էր, թե գյուղի կոլտնտեսությունը 1932 թվականին ունեցել է 132 ձի, 10 զույգ եզներ, 10 սայլ և 10 արդեն հին գութան։ Ընդամենը պետք է ունենար 260 ձի, 260 զույգ եզներ, 260 սայլ և 260 գութան։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունեցել է 1883 թվականին 63000 գոմաղբ։ Ստեղծված այս անհեթեթ դրության մասին ղեկավարությունը տեղեկացել է միայն 1933 թվականի հունվարին, երբ կոլտնտեսությունը ստիպված է եղել գոմաղբը հանել դաշտ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

★ Ղազարյանի ուշադրությունը հրավիրում ենք նաև այն փաստի վրա, որ նա ստորագրել է նաև այնպիսի զեկուցագիր, որտեղ ասվում է, թե Ջիլքիսայի կոլտնտեսությունն ունի 78 ձի և 36 զույգ եզներ։ Իրականում կոլտնտեսությունն ունի 18 ձի և 4 զույգ եզներ։

բնդունիլ։ Հետևաբար պաշտօնական աղբ և ոչ ոյց չէ եղեր, և իշխանը չամաքն եղելուն պէս յետաձգէմ ուղևորեր է։

* Բ. Դուռը յանձնաժողով մը կազմած է՝ կառավարութեան նշանակեալ հատուածից ամբողջ ու դիւրին հատաքնան միջոցներն ծրագրելու համար։

* Լիբանանու կառավարիչ Րիւթեմ փաշայի դէմ անցեալ-ները Բ. Դրան և մեծ տէրու-թեանց դեսպանաց մասուցեալ դանգատագրէն զատ, այս օրե-րը յատկապէս պատուիրակ մը ալ հասած է՝ բերանացի ալ դանգատելու համար։

* Թօփհանէի պաշտօնատան հաշուական դիւանին քարտու-ղարներէն մին՝ յետին չքաւորու-թեան պատճառաւ խնդագարեր է։

* Օտարազգի ընկերութիւն մը կառավարութենէն արտօնութիւն նդրեր է՝ Իզմիւտարի և Պօլ-սոյ միջաեղը ծովեզն տակէն ճան-ապարհ չինելու, և Պօլսոյ ու Իզ-միւտարի եղերքը երկաթուղի հաստատելու համար։

* Օսմանեան ընդհանուր պարտուց վարչութեան ժողովոյ գա-ղտնական ու խոտալական անդամք՝ մօտերս Եւրոպա պիտի ուղղուին։

* Երկաշաբթի դիշեր ժամ 1 ին պատահած վտանգաւոր հրդեհին ատեն Պազլար պաշին և ձամլը-ճայի կողմերը տանոց ապակիներ ջախջախեր, բազում ծառեր կոտրտաներ, և Սև ծովու մէջ ալ աղէտք տեղի ունեցեր են։

* Բարձր. Մեծ Եպարքոսն հրա-մանի ղրկեր է բոլոր պաշտօ-նատուններն ու գատաւորները, որ նեղքին գործոյ նախարարու-թեան վերաբերեալ խնդրոյ հա-մար պատրաստ ուղղակի նոյն նախարարութեան դրեն։

* Ոստիկանութեան նախարարն մօտերս հատարակաց բանտն պը-արտած տեսնը տեսնելով, որ բանտարկելոց մէջ կղտնուին, 1 և 1 ուկէս տարիէ հետէ առանց վճռոյ բանտարկեալ մարդիկ, Բարձր. մեծ Եպարքոսին ծանու-ցեր է բանտին բարեկարգու-թեան պէտքն ու բանտարկելոց համար քննութեան հրաժեշտ լինելն, և ատոր վրայ յանձնա-ժողով մը կազմուեր է։

* Զարին թագադրութեան հանդիսի խնդիրն ոչ միայն Ռու-սիոյ այլ և բոլոր Եւրոպիոյ հա-մար կարևորագոյն է։ Առ եւրո-պական արքունիս ուղղակի հը-բաւիրագրոյ ընդունելութեան չէն կրնայ հետևիլ Ռուսիոյ համար նոցա ունեցած դպացու-մը։ Իտալիոյ կառավարութիւնը տակաւին պատասխանած չէ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նա-խարար Պ. Կիեբոի հրաւիրանաց։ Անգլիոյ թագուհին հրաւիրա-դիրն իր գահաժառանգ որդ-ւոյն յանձնած լինելով, նա ոչ միայն փութացեր է ընդունելու-թեան պատասխան դրել, այլ և հրամայեր է փութալ ճանա-պարհի պատրաստութիւն տես-նել, և որոշեր է հանդերձ ա-մենայն պարագայիւք երթալ ի Մոսկուա, և թագադրութեան հանդէսէն ետքն ալ չարաթ մը մնալ։ Գերմանիոյ կայսրն ալ իա-կոյն ընդունելութեան պատասխան ղրկեր է, սակայն աւելի պատ-շաճ դատեր է կառավարութեան մէկ նշանաւոր պաշտօնակալն ու-ղարկել, տանոյ կայսերական տունէն մէկու մը ընկերակցու-թեան։ Ա.յդ պաշտօնակալն պի-տի ըլլայ մեկնելիքան Մանհէօ-ֆել, որ արդէն ուրիշ անգամ Ռուսաստան գացած, և այն ժա-մանակ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ մէջ վերնված յարաբերութեան պատ-ճառներն բաւական յայտնած է։ Դեռ յայտնի չէ, թէ Գաղիոյ հանրապետութիւնէ ի՞նչ որոշում ունի յայտ մտնելն, սակայն ատ-րիկոյս չկայ թէ ան՝ ալ բարե-բարութեան պաշտօնակալ մը պի-տի ղրկէ, և Աւստրիոյ կառա-վարութիւնն ալ պիտի հետևի Գերմանիոյ։

* Յունաստանի ազգային ժո-ղովն անցեալ ուրբաթ օր կառա-վարութեան ելմտացուցին վրայ վիճաբանութիւնը լսացունելու սերձեցած ժամանակ, ընդդի-մադիրք ելեր գացեր են խոր-հըդարանէն, յայտարարելով թէ իրենք չպիտի յայտնեն կար-ծիք, մինչև որ առաջարկեալ խնայողութիւնք չգործադրուին. և որովհետև նոցա բացակայու-թեամբն անբաւական սեռնուեր է ներկայ երեսփոխանաց թիւն՝ ելմտացուցին խնդիրն յետաձը-գել հարկ եղեր է։ Յունաստա-նի ազգային ժողովոյ մէջ տեսել այսպիսի յուզմունք տեղի կու-նենան. և մեք կհրաժարակեմք, չէ թէ մերայնոց օրինակ տալու համար, այլ միայն իբրև հետա-քրքրական ինչ. վասն զի լըր-ջութեամբ ու հանդարտութեամբ առաւել կդիւրանան ամենա-դժուարին խնդրոց իսկ լուծումն։

* Ըստ վերջին հեռագրոյ, Լոնտոնի Դանուբեան դեսպանա-ժողովն այսօր վերջին նիստը կը-նէ։ Անցեալ չարաթի հեռագիրք լուր բերին թէ դեսպանաժողովը լրացուցած իր գործը, սակայն չհաստատուեցաւ այդ լուրը։ Ի սկզբան կասկածոտներ եղան, թէ դեսպանաժողովն յաջող ար-դիւնք չպիտի ունենայ. սակայն այս կասկածանաց հակառակ վի-ճակն մեզի կտեսնուի դեսպանա-ժողովն։ Ա.յժմ կսպասուի տես-նել, թէ ատոնդ ի՝ Պօլսոյ մէջ ալ քանի մը տակաւ միացած լանդրոց համար դեսպանաժողով դումարելու որոշումն։

* Գաղիոյ Ծերակոյտն ընդու-ներ է՝ ըստ Ծրագրոյն կառավա-րութեան, Թունուսի դատարան-ներն դաղիական դրութեան վե-րածել, և արտաքին գործոց նա-խարարն ծանուցեր է, թէ տե-րութիւնք հետաքրքիր ետած են՝ Թունուսի հին դաշնադրու-թեանց չնչման համար։ Ա.յսպէս բոլորովին դաղիական նահանգ-մը կդառնայ Թունուզ։

* Դահիրէէն առ Տէյլի-Նիւզ և առ Մթանոտրա հեռագրած են, թէ Եգիպտոսի նեղքին վիճակն ևրոպացւոց համար բաւական երկիւղալի է, և թէ՝ մինչև իսկ ի Դահիրէ ցոյցեր կլինին ևրո-պացւոց դէմ։ Բաւական ծան-րակշիռ եղելութիւն մ'է, անգ-ղիացւոց ի պատիւ արուած կո-չունքի մը մէջ «Եգիպտական դիզապետի մը անգղիացւոց ձեռքէն Եգիպտոսի փրկութեան համար» բաժակ քամելու յան-դգեստութիւնը։

* Կըսուի, թէ Կորչաքօֆ իշ-խանին հիւանդութիւնը ծանրա-ցած է վերջին օրերս։

* Ա.ղբէնքէն հեռագրուած է, թէ ապստամբակաց ատուար խումբ մը Թուրքիոյ սահմանէն Ցունաս-տան անցած ժամանակ, հելլեն զօրքը դիմադրելով նոցա՝ դէմա-ւորն սպանուեր է, և մնացորդն յետոյ փախչիլ ստիպուեր են։

* Պուկարիոյ իշխանութիւնն յայ-նալով, թէ ապստամբաց դլուխ հռչակուած Պ. Զանդօֆ, իր ա.քսորավայրին մէջ, հակառակ իր խոստման, կառավարութեան դէմ խռովութիւն կպատրաստէ, բռներ բանտարկեր է զինա, և դատաստանն սկսեր է։ Պ Զան-դօֆ՝ դատարանին առջև կպաշտ-պանուի իր կատակիցն եղող վեց վատատաբաններէ։

*** Անատոլոյ բնական դգայ-ման և նոցա գործածած զանա-զան դեղոց վրայ՝ այս օրերս Փարիզի բժշկական կաճառին մէ-տուցեալ կարևոր և հետաքրքր-բական տեղեկագրէ մը քաղուած է հետևեալն։ — «Եթէ անօգուտ ու ապարդիւն համարուին՝ ա-նատոլոյ ի հարկին գործածած դեղերն, կհետևի թէ այս հա-մարումն ունենալ պատշաճ է՝ վայրենի և կէս-քաղաքակիրթ ժողովրդոց համար ալ։ Ատա-տոլի՝ իրենց ընտրած են զատ բան չեն ուտեր։ Ա.յս զգացումն ու-նին մարդիկ ալ։ Փարիզի հիւան-դանոցաց մէջ վարձով տեսնուած է, որ ատլայք առ նուազն հինգ տարեկան չեզած՝ միս ուտելու փափաք չեն յայտներ։ Հնչա-կաւոր լրագիրն Լօրին շատ լրատուած խորհուրդ կուտայ, որ տանն ոչ ուտելիքի համար իւր ճաշակին ու փափաքանաց հետևի։ Փիղն, դոմէշն ու մկիլնէք և թըռչ-նոց մէկ մասն կանգրեն իրենց մարմինները, և երբեմն ալ ջրոյ մէջ կմնանեն։ Զկայ անատուն մը, որ իւր ապականութենէն գոյա-ցած գարշահոտութիւնը պահե-լու փափաք ունենայ։ Անատոյ տանք բոյներէն հետաւոր տե-ղերը կվտխագրեն տղաներքնը, այլք հողի տակ կծածկեն։ Մարդ-կային ազգին համար մեծ լրատա մը կրնայ ըլլալ՝ ձագերուն մաք-րութեան ու կրթութեան համար անատոյ տարած խնամքը։ Ա-նատուն՝ երբ հաստատ բանսւին, ծածուկ ու մթին տեղ մը ջուր կվամեն և երբեմն ջրով կմաքրեն իրենց մարմինը։ Ոչխարք ու ար-ջառք երբ հիւանդանան, ամեն բան չեն ուտեր այլ յատուկ բոյսեր որոնելով կծարակին։ Շունը երբ պիղծութիւն ունենայ՝ իզոտ բաներ ուտել կուզէ. իսկ երբ լուծումն ընդհակառակն կվարուի։ Ա.յսպէս են ձիերն ալ։ Տեսնուած է, որ մեկ մեկու հետ պատերազմի բռնուած մըջիւնք՝ վիրաւորելոց վտխադրութեան հա-մար դիրքին միջոցներու կդիմեն։ Անատուն կան, որ եթէ իրենց թեւը կամ ոտքը կտրի, իսկոյն ակռայով բոլորովին կկտրեն և վերքը լեզուով կդարմանեն։ Շունը, երբ բերանը խայթուի օձերէն՝ գլուխն 3–4 օր ատեպ պոչ ջուրի մէջ ընկղմելով՝ վերք-քին բորբոքումն կարգիլէ։

** Թունուսի իշխանութիւնը յատկապէս տեղ մը որոշեր է հնութեանց թանգարան ընելու համար, և արդիւնք է երկրէն դուրս հնութիւն հանել։

** Վարշավիոյ մէջ Պ. Թիլիքս անուն մէկը տեսակ մը նոր դործիք հնարեր է հրդեհի հա-մար։ Ա.յս գործիքը՝ եթէ երբէք չկրնար բոլորովին չիջուցանել հրդեհը, սակայն մինչև ջրհան-նելուն հանդիսն՝ հրդեհը ճարա-կելէ կարդվելէ եղեր։

** Գարատաղի իշխանն ալ կպատրաստուի՝ Զարին թագա-դրութեան հանդէսին ներկայ դանուիլ ի Մոսկուա։ Պուկարիոյ իշխանը՝ Ա.Ֆէնդը երթալով թա-գաւորին ու թագուհւոյն հետ անանուելէն յետոյ՝ պիտի ուղե-ւորի ի Մոսկուա։

** Գարատաղէ կհերքեն Սեր-պիոյ գահոն հետամուտ ըլլը Գարաեէրիովիչ իշխանին, Նի-քի-թա իշխանին գտեր հետ ամուս-նանալու պատյեք։

*** Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին ու իշխանուհւոյն արծաթի հարսանեաց առթիւ, Պերլինի քաղաքապետութիւնը՝ 800 հաղար մարդ, և Գերմանիոյ ուրիշ նշանաւոր քաղաքապետութիւնք ալ՝ 2 միլիոն մարդի արժէքով ընծաներ մատուցեր են, հանգանակութեամբ ժողովրդեան։

*** Անցեալ տարի, Գաղիոյ մէջ 362 միլիոն ֆրանգի ծխախոտ գործածուեր է։

*** Օտէսայի յոյն վաճառականներէն Պ. Րօսօ.քանաքի՝ 10000 ֆրանգ ղրկեր է Աթէնքի աղքատախնամ ընկերութեան։

*** Նախորդ աւնոյ մէջ, Տօրֆուէյն 9580 վարիլ ձկթախուշ ելեր է։

*** Բաղմաստորագիր ընդհանրական մը սրսուեր է Գերմանիոյ ազգային ժողովին, որպէս զի կառավարութիւնն պէտք եղած միջոցներն ի գործ դնէ՝ Գաղիոյ Մօնտօ քաղաքին հռչակաւոր խաղարանը փակել տալու համար։

*** Հունգարիա հակայաքայլ կ՚յառաջադիմէ։ Կառավարութեան կողմանէ բոլոր նահանգներն մէկ մէկ պաշտօնակալ ղրկուած է, երկրագործութեան, անասնաբուծութեան և արհեստից վիճակին վրայ տեղեկագրելու համար։ 108 ընկերութիւն կազմուեր է՝ երկրագործութիւնը, պարտիզպանութիւնն ու մեղուաբուծութիւնը քաջալերելու համար։ Հունգարիոյ թղթատունք 1881 ին 98 միլիոն 720 նամակ փոխադրած էին. անցեալ տարի այս թիւն 112 միլիոն 560 հազարի բարձրացեր է. իսկ փոխադրեալ լրագրաց թիւն 36 միլիոնէն 37 ու կէս միլիոն եղեր է. 1867 ին, Հունգարիոյ մէջ 6777 քիլոմեթր հեռագրագիծ կար, այժմ 15290 քիլոմեթր է։

*** Գերմանիոյ կայսեր եղբօրորդին՝ երբ առաջարկուեր է ի տես ելնել Թել-էլ-քեպիրի ռազմավայրին, ըսեր է «զարմանալի բան. ինչ կծաղրէ՞ք. միթէ ճըշմարիտ պիտի ըլլայ մը կղզեայի երթալ տեսնել այնպիսի ծիծաղաշարժ պատերազմի մը տեղը»։

*** Բեդերսպուրկի բաղանեաց միոյն մէջ երիտասարդ մը ինքզինքը սպաններ է։ Վերջին չունչին մէջ խոստովաներ է, թէ ինքը ոչնչական էր, և թէ՝ թատրութեան հանդիսին օրը Զարն սպաննելու պաշտօնը մասնաժողովոյն կողմանէ իրեն յանձնուած ըլլալով, խիղճը չէ նեղեր և լաւ համարեր է սպաննել ինքզինքը։

Ա Զ Դ

Թերճէմանը Լիֆքեարի տպատրանն և խմբագրատունը՝ որք ասկէ առաջ Պապը Ալի Ճատաէսին զատ զատ դրասենեակներու մէջ կդտնուէին, այս անգամ դարձեալ Պապը Ալի Ճատաէսին 20 թիւ նորաշէն քարուկիր տունը փոխադրուած են։

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ

Ս. Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՈՒԶՈՒՆ ՉԱՐՇԻ ԹԻՒ 370

Վերոյիշեալ դրատունը կամուրջի գլխէն փոխադրուած ըլլալով պատիւ ունի ծանուցանել Արդոյ՞ հասարակութեան թէ ամեն տեսակ ոսկեզօծ և պարզ օրացոյցներ, պատկեր և պատկերազարդ նուէրներ, գպրոցականց դասադիրք և ամեն տեսակ կարեւոր դրքեր կը ծախուին յիշեալ դրատան մէջ, նաև եկեղեցական, գպրոցական, թատերական և վիճաբանական, նաև հին դրեանք։

Սոյն դրատունը դիմող և կամ գաւառներէն ուզղեալ յանձնարարութիւնները վութով կը կատարուին օրինաւոր զեղչով։

Եթէ դումարը 500 ղրուշէ աւելի ըլլայ՝ ապրանքը մինչև չդներաւ կը յանձնուի։

Տոքթոր Գալատեան ժամանակէ մը հետէ իւր բնակութիւնը փոխադրած է Իսկիւտար, Սէլամլըյէ, Ուզուն-գալարըրըմ, թիւ 12։ Դոհ կըլլան իւր բնակարանը դիմող հիւանդներն և դինքն հրաւիրողներն։ Ուշի ուշով կը ղննէ կ՚ախտէ, և որ կարեւորն է՝ ողջախոհ կանոններ կ՚անդէ։

Ընդունելութիւն ֆրանսերէն լեզուով։ Մեթոտ բոլորովին նոր, որ կը վանդակէ քնդունելութեան ներկայած ամեն դժուարութեանց լուծումն, պարզ ու դիւրին կանոնաց միջոցաւ. ցանկ մը՝ անփոխելի ընդունելութեանց. աւանդեալ կանոնաց յարմարեալ հրահանգները՝ հանդերձ իրենց սրբագրութեամբ. ցանկ մը ևոյն բայերուն, որք նախդրիւ կամ առանց նախդիր առնելոյ իմաստ խընդիր կառնուն։ Երկասիրեալ Յակոբ Գ. Էսիլեան։ Գինն է 5 ղրուշ։

Ընդհանրական օգտակարութիւն առնոյ, կենսագրական հաստատ տեղեկութեամբ։ Հաւաքեալ Տ. Եղիշէ վարդապետ Դուրեան։ Տպագրեալ ծախիւք դրական մասնախնդիր Իսկիւտարցի։ Ամեն կարդի աղգայնոց ընթերցման արժանի կարևոր գործ մ՚է այս և կրնայ ծառայել մանկանց իբրև նիւթ գրուելեան։ Գինն է 5 ղրուշ։

Հայկական եկեղեցի, կամ եղբ Աղաթոյ Գեորգեայ Շէլմանեան.—բաժանեալ յերկուս մասունս և հատուածս չորս. արար Տ. Թադէոս քահանայ Սալախօրեանց։ Գինն է 4 ղրուշ։

ՄԻԻՖԹԱՀ–ԻԻ ՄԻՃԻԼԼԻ

Մէճէլլէ անուանեալ օրինագիրքը, որոյ տրամագրութիւնք թէ կրօնական (շէրի) և թէ քաղաքական (նիզամիյէ) դատարաններու մէջ յաճախ կիրարկուին Ամասիոյ նախնական ատեանին նախորդ հարցաքննիչ (զապթ քեաթիպի) Սարգիս Էֆէնտի Օրպէլեան ուղղութեամբ դիւրագործածելի ընել, այրուբենի կարգաւ յօրինած է, որով դատի մը վերաբերեալ խնդիր մը ա՛ր յօդուածին մէջ և ինչ կերպով դիւրաւ գտնել հասկնալ ուզուած ատեն, իբրեւ ի բառարանի չուտով և դիւրաւ կգտնուի։ Այս գործն ի հարկէ օգտակար կըլլայ ամեն անհատի, և մանաւորապէս իրաւագիտութիւն ուսանողներու և փաստաբանաց։ Ամբողջ դրքին գինն է 30 ղրշ։

ՄԱՏԹՆԱԴԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ

Խմբագրութեամբ Տօքթ. Իւթիւճեանի

Աշտկերտ Օամանեան եւ Գաղիոյ բժշկական վարժարանաց բժիշկ Կայսերական Պալատան

վերամեալ շրջանը կբաղկանայ վեց ատարակներէ, որք ամբողջ հրատարակեալ են արդէն։ Մէկ շրջանին համար պէտք է վճարել հինգ ղրչ միայն. գատառներէն՝ 6 ղրչ։ Կվաճառուի բոլոր Հայ դրավաճառաց քով, եկեղեցեաց բանկալներն և կեդրոնատեղին՝ որ է Կ. Պոլիս, Գումգափու, Հիսար-ատիպի, թիւ 109 բնակարան Տօքթ. Իւթիւճեանի։ Ամեն հատակի, սեռի, տասիճանի և կարգի ազգայնոց քով և տուները պէտք է գտնուին այս տետրակները, և միշտ կարդացուին ու սերտուին։ Առողջաբանական ամենօգտակարեւոր տեղեկութիւններ կպարունակեն, մեծաւ խնամով խմբագրեալ։ Այս տետրակներն առնող, կարդացող, սերտող և գործադրողներն բնաւ պէտք չեն ունենար բժշկի, և ախտ ու հիւանդութիւնք չեն կրնար իրենց մերձենալ։

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լկարդի, ստամոքսի և ապիկներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, ամեն ջղային ակարութեան ուժգնացնելու և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Արեան և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ՚ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և դրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր ղեղական մեծ ազդեցութեամբ արտասառնութիւն, կծկուելութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լցուած կազեր, գլխոց ցաւեր կը վանէ, մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրելով բոլոր այն աղտեղութիւնները որ չատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ ուժով և բնական գերը կդնէ։

ONGUENT HOLLOWA

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Մարմնային հիւանդութիւնք և վերք բուժելու մասին ունեցած պատմական յատկութեանը չհաւատարիր բնաւ ուրիշ գիշ մը. հին կամ նոր վէրքեր, ուռկաք, քաղցկեղ (չէրքէզ), որունից և ատեանց վէրքեր կամ բորբոքին կանգնին և կամ կը լաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, արտի բորբոքման, մանաւանդ օգոստոս (էյել) ըսուած հիւանդութեան իւր կաղդուրիչ, և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոշ (ըզբօճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կը դիմադրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփ վրայ, որ կը գտնուի ամեն գաղաճառներու քով, և մանաւանդ Պողչէ գալու թաչ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը Ն 7 կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հասկնալն ոտքիօր Հոլլօուէյ ի Լոնտոն Օ.քսֆորտ փողոց թիւ 533։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

23 փետրվար 1883

Բօնօվիտէ	13—21
Երկաթուղեաց Ֆրնգ.	57—20
Թրամուէյ	Օ. Լ. 3—45
1863 ի վոխառութիւն Ֆրնգ.	—
1865 ի » »	74—
1872 ի » »	65—
1872 ի » »	23—75

Օսմանեան լիրան 100 ղրչն

Մէճիտիյէ	108—13
Մէճալիք	204—
Հինգնոց	207—20
Վեցնոց	124—35
Գառպոն թուղթ (ղրչք)	925—
Գառպոն արծաթ (նոր)	91—
Ռուսիոյ Ռոլ	90—10
Գաղղիական լիրա	87—34
Անգղիական »	109—30
Դրիմից	52—

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԻՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՖԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԱՑ ԱՇՃԵԱՆ

ՍԻՒՄՊԻՒԼԻԻ ԽԱՆ ՎԱՐԻ ՅԱՐԿ. 35